

DIARI DE SESSIONS DE LA **COMISSIÓ D'HISENDA I PRESSUPOSTS** DEL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS

DL. PM. 351-1992

Fq.Con.núm. 33/27

XI legislatura

Any 2023

Núm. 5

Presidència de la Sra. Patricia Gómez i Picard

Sessió celebrada dia 3 d'octubre de 2023

Lloc de celebració: Seu del Parlament

SUMARI

PROPOSICIONS NO DE LLEI:

- 1) **RGE núm. 3332/23**, presentada pel Grup Parlamentari Socialista, relativa a consell assessor científic del Parlament. . . . . [74](#)
  - 2) **RGE núm. 3333/23**, del Grup Parlamentari Socialista, relativa a intel·ligència artificial i tecnologies del llenguatge. . . . . [77](#)
-

LA SRA. PRESIDENTA:

Bones tardes a tots i a totes, si els sembla començam la sessió. Els demanaria si hi ha alguna substitució. Sembla que no, hi ha tots els membres. Molt bé.

Avui tenim un únic punt de l'ordre del dia, que és el debat de les proposicions no de llei 3332 i 3333/23.

1) Proposició no de llei RGE núm. 3332/23, presentada pel Grup Parlamentari Socialista, relativa a consell assessor científic del Parlament.

En primer lloc, passam al debat de la Proposició no de llei 3332/23, presentada pel Grup Parlamentari Socialista, relativa a Consell assessor científic del Parlament. Per la seva defensa, per part del Grup Parlamentari Socialista, té la paraula el Sr. Bona.

EL SR. BONA I CASAS:

Gràcies, Sra. Presidenta. Bé, avui som aquí per defensar una important proposta que té com a objectiu millorar el funcionament del nostre parlament i assegurar que les nostres decisions estiguin basades en el coneixement científic actual i en les millors pràctiques disponibles. Aquesta proposta se centra en la creació d'un òrgan d'assessorament científic i tecnològic que ajudarà a informar i orientar les nostres decisions parlamentàries.

En un món en què estam inundats informació i en què les decisions polítiques tenen un impacte significatiu en la vida de la gent és essencial que el nostre parlament tingui accés a l'assessorament científic, imparcial i independent. Els desafiaments que enfrontam des de la salut pública fins al medi ambient, sovint requereixen una comprensió profunda de les qüestions científiques i tecnològiques subjacents.

Ja existeixen exemples d'oficines d'assessorament científic i tecnològic a més de vint parlaments de tot el món, i aquestes oficines proporcionen informació basada en evidències científiques actualitzades i ajuden els parlamentaris a prendre decisions informades. A més, faciliten la comunicació entre els experts legisladors, organitzen reunions i preveuen la participació ciutadana en els assumptes científics.

La creació d'un òrgan d'assessorament científic i tecnològic al Parlament de les Illes Balears té diversos objectius claus: millorar el coneixement científic i tecnològic del Parlament i difondre el coneixement a la societat de les Illes Balears; involucrar les principals institucions científiques i tècniques de les Illes Balears en la formació de la voluntat del Parlament en aquestes matèries; coordinar i cooperar amb altres institucions i organismes que treballen en àmbits relacionats amb la ciència i la tecnologia, i promoure la corresponsabilització en les polítiques públiques en matèria de ciència i tecnologia.

Aquest òrgan d'assessorament estaria format per membres del Parlament i representants de les principals institucions científiques i tècniques de les Illes Balears, es reuniria almenys un cop a l'any i tindria la responsabilitat de produir informes i recomanacions en àmbits científics i tècnics específics que

siguin rellevants per a les decisions parlamentàries. Els informes emesos per aquest òrgan no serien vinculants, però proporcionarem una base sòlida per a les nostres deliberacions i decisions i, a més, el consell assessor podria proposar la contractació d'experts externs per a l'avaluació de temes específics i organitzar jornades de debat i participació ciutadana en qüestions científiques i tecnològiques.

En resum, aquesta proposta té l'objectiu de reforçar la capacitat del Parlament de les Illes Balears per prendre decisions fonamentades en el coneixement científic i tecnològic actual. Consideram que és un pas essencial per assegurar que les polítiques que adoptam siguin efectives i beneficiïn tota la nostra societat i agraïm l'atenció dels diferents grups parlamentaris, i esperam que aquesta proposta sigui considerada amb seriositat i que el Parlament avanci cap a la creació d'aquest òrgan d'assessorament científic i tecnològic.

Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sr. Bona. Ara és el torn de fixació de posicions, pel Grup Parlamentari VOX té la paraula la Sra. Patricia de las Heras.

LA SRA. DE LAS HERAS I FERNÁNDEZ:

Sí, muchas gracias, señora presidente. Bueno, señores del Partido Socialista, yo quería preguntarles si es que no cobran lo suficiente que quieren un órgano asesor que haga el trabajo para el que nos pagan los ciudadanos, que es detectar los problemas i aportar las soluciones, de hecho, concurrimos a una elecciones precisamente con un programa por el cual los ciudadanos nos votan para aportar esas soluciones que nosotros planteamos a los problemas diarios.

Como bien dicen en su iniciativa, actualmente encontramos este órgano, al menos, formalmente constituido en el Congreso de los Diputados, y en el congreso tiene un presupuesto anual de 325.000 euros. Y también se indica en la iniciativa que el Parlamento de las Illes Balears se comprometió a estudiar su creación a finales de 2021, pero que el calendario legislativo y la actividad parlamentaria no permitió que la propuesta se presentase a la Mesa, lo que me genera dos cuestiones: por una parte, de 2021 a 2023 tuvieron dos años, ¿no tuvieron tiempo para presentar la propuesta a la Mesa? ¿Cuánto necesitaban, cuatro?, porque los tuvieron, pero además tuvieron ocho.

Y la segunda que me surge es que, aunque no hayan podido por falta de tiempo presentar la propuesta a la Mesa, como decíamos en el margen de esos dos años, ¿habrán estudiado el coste que supondría, o tampoco? Porque no se nos aporta ninguna cifra en la iniciativa, es una iniciativa que no detalla ningún tipo de coste.

Entonces, lo que realmente importa es: las iniciativas que se llevan al Parlamento qué coste van a tener para los ciudadanos de Baleares, porque es una cifra que es necesaria.

Y, como le decíamos, cuánto quieren que les cueste a los ciudadanos de Baleares que los políticos, que cobramos para

eso, contratemos a un órgano asesor que identifique los problemas para los que los ciudadanos nos han votado.

Pero, además, entre las finalidades que se detallan en la propia iniciativa es que se reúna, como mínimo, una vez al año; es decir, ¿200.000 euros para un órgano que se reúna una vez al año, 100.000? Bueno, no lo sé, son cifras a ojo, porque, como digo, no se detalla ninguna cuantía.

Dejen de presentar iniciativas que solo suponen gastar el dinero de los ciudadanos de Baleares y pónganse a trabajar para solucionar los problemas reales. Porque, además, está la Ley 7/2022, de 5 de agosto, que, en su artículo 9, ya recoge el Consejo Asesor de Ciencia, Tecnología e Innovación. Y, luego, además, tenemos el Decreto 23/2023, que se desarrolla reglamentariamente este organismo, no sabemos si es el mismo o si es otro distinto, porque en la exposición de motivos de la iniciativa presentada no se hace mención alguna a estas disposiciones legales.

Como le venía diciendo, igual ustedes sí que necesitan un órgano asesor, porque es que en estos ocho años no han dado una con los ciudadanos de Baleares. Pero no se preocupen, que ya les digo yo cuáles son los problemas, los ciudadanos quieren llegar a fin de mes, quieren sanitarios que les atiendan, quieren una vivienda digna, formar una familia, poder independizarse, conciliar su vida personal y familiar, esto es lo que quieren solucionar los ciudadanos de Baleares.

Como le decía, igual ustedes necesitaban un órgano cuando estaban en el gobierno, pero lo que sí ha quedado de manifiesto con el acuerdo de gobierno, firmado entre el Partido Popular y VOX, es que nosotros sí que conocemos los problemas, los hemos identificado y vamos a dar solución a ellos.

Muchas gracias.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gracias, Sra. de las Heras. Pel Grup Parlamentari Mixt té la paraula la Sra. Joana Gomila, ah!, no, perdó, perdó, perdó, Sr. Apesteguia, sí, sí...

(Remor de veus)

..., no, no, li toca a vostè, pel Grup Parlamentari MÉS per Mallorca té la paraula el Sr. Lluís Apesteguia. Perdó.

EL SR. APESTEGUIA I RIPOLL:

Moltes gràcies, Sra. Presidenta. Sorpren escoltar una membre d'aquesta comissió que considera que les matèries objecte d'estudi d'aquesta comissió no són una preocupació per a la ciutadania, cadascú supòs que és on vol ser i li interessa el que li interessa.

Sr. Bona, nosaltres, pel que fa a la seva proposta, és vera que en aquelles jornades científiques que va organitzar el Parlament i que, precisament, una diputada del meu grup parlamentari, la Sra. Joana Aina Campomar, va ser una de les impulsores i defensores d'aquelles jornades, va sortir aquesta idea de crear un òrgan assessor perquè els grups parlamentaris

puguem tenir i disposar de l'opinió dels científics. Això, al Grup Parlamentari de MÉS per Mallorca no li molesta, entenem que hi ha grups parlamentaris terraplanistes als quals sí que els pot molestar, evidentment, l'opinió de la ciència, a nosaltres no.

Una altra cosa sí que és ver, i li he de dir, que consideram que la seva proposta és excessivament rígida quan detalla i que, tal vegada, apunt seria interessant, precisament, a més de saber aqueixa demanda, per part de la societat científica de les Illes Balears, de la creació d'aquest òrgan, tornar a disposar-ne per saber quin és el funcionament més àgil, més flexible, més dinàmic, més adaptat a la realitat, precisament, que té aquest sector econòmic, aquest sector d'estudi, al seu tarannà. Per això sí que és vera que consideram que seria més interessant, més que du ja una proposta de funcionament en què ja hi ha una proposta de règim de reunions, una organització, on es determina quins són els membres que la conformaran, més enllà d'això, tornar a celebrar que aquest parlament torni a convocar unes jornades científiques per demanar a la comunitat científica quina creu que seria la millor fórmula i, mentrestant, disposar d'un instrument, que sí que ja existeix en aquest parlament, que són les comissions d'estudi, on podem citar totes les persones que considerem que sigui necessari comptar amb la seva opinió, per enriquir precisament les nostres propostes.

Per això, perquè consideram que es defineix en excés i que passa una mica l'arada davant el bou, nosaltres ens abstenem, però li he de dir, també, amb la mateixa naturalesa, i sobretot després d'escoltar la meua intervenció precedent, que l'esperit de la seva proposta sí que el suportam, sí que l'entenem, sí que creiem que és positiu, sí que creiem que contribueix a un millor parlamentarisme; altra cosa és que creguem que s'ha d'estudiar més, i estudiar conjuntament amb la comunitat científica, quina és la naturalesa, el funcionament i la composició dels òrgans que precisament ells mateixos varen demanar.

Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sr. Apesteguia. Ara sí, pel Grup Parlamentari Mixt té la paraula la Sra. Gomila.

LA SRA. GOMILA I LLUCH:

Sí, bono, la meua intervenció només serà per manifestar el sentit del vot, que serà un vot d'abstenció.

Gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sra. Gomila. Pel Grup Parlamentari Popular té la paraula la Sra. Cardona.

LA SRA. CARDONA I RIBAS:

Gràcies, Sra. Presidenta, i bones tardes a tots. Bé, respecte de la PNL presentada pel Grup Socialista, m'agradaria esmentar la Llei 7/2022, de 5 d'agost, de la ciència, la tecnologia i la innovació de les Illes Balears, ja que fins a aquell moment el

marc normatiu en vigor era la Llei estatal 7/1997, de 20 de novembre, d'investigació i desenvolupament, esmenta, Sr. Bona, que hi ha més de 20 parlaments a tot el món que tenen aquest consell assessor, tots els quals a territoris estatals, a excepció de Catalunya i de Valònia, en aquest cas no el té propi sinó que hi és com a membre associat.

I ja tenim l'Oficina de Ciència i Tecnologia del Congrés dels Diputats, que forma part de la xarxa d'oficines d'assessorament científic EPTA.

Miri, Sr. Bona, no només vàrem votar a favor de la seva llei, com el Grup Popular, sinó que, a més, vàrem introduir una sèrie d'aportacions que s'havien fet des del nostre grup. Aquesta llei es va aprovar l'any passat i es contempla una inversió del 2% en I+D+I per a l'any 2030.

I, miri si ens preocupa i ens ocupa aquest tema que en el nostre programa electoral ja diem que el pla s'avançarà al 2027, és a dir, el que vostès plantejaven a la llei nosaltres ja diem que ho avançarem tres anys més. M'agradaria saber què és el que han fet vostès aquests darrers anys. Em fa la impressió que no té molt clares les competències del Parlament, i el que nosaltres no farem és donar-li unes competències executives a un parlament, quan ja tenim un govern que té aquestes funcions assignades.

El que nosaltres sí tenim clar, i el que farem, Sr. Bona, serà desenvolupar el programa electoral del Partit Popular amb Marga Prohens al capdavant, un programa que ha sorgit de totes les aportacions que ens varen fer els sectors implicats a les quals s'inclouen tant les de la ciència, com les de la tecnologia, com les de la innovació i un programa electoral que un dels punts importants o el més importants que contempla és el Pla de ciència, tecnologia i innovació, per donar estabilitat i seguretat als inversors amb una estratègia d'especialització en la innovació i la investigació dels principals sectors econòmics de les nostres illes, amb l'objectiu -i ho repetesc- d'assolir el 2% en I+D+I el 2027.

Per tot això, Sr. Bona, el nostre vot serà en contra, i nosaltres seguirem fent feina per desenvolupar el nostre programa electoral i avançar en matèria de ciència, tecnologia i innovació.

Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sra. Cardona. Té la paraula per contradiccions el grup proponent, pel Grup Parlamentari Socialista, el Sr. Bona.

EL SR. BONA I CASAS:

Gràcies, Sra. Presidenta. Bé, com diu la mateixa proposició no de llei a la seva exposició de motius, amb paraules del president del Parlament de les Illes Balears al discurs d'obertura de l'XI legislatura, l'actual: "els diputats hem de viure les virtuts de la prudència i la humilitat en exercici dels nostres càrrecs, i no som, a més, els primers ni més intel·ligents que observen els problemes i intenten solucionar-los". Veiem, per

tant, que es tracta de discursos buits quan es tracta de votar propostes.

A més record que a finals de 2021 a les jornades de Ciència al Parlament de les Illes Balears, els grups parlamentaris assistents, entre ells el Partit Popular, varen expressar de forma majoritària la seva voluntat de crear un organisme d'assessorament científic, i el Parlament de les Illes Balears es va comprometre a estudiar-ne la creació. Torn a repetir que, malgrat tot, el calendari legislatiu i l'activitat parlamentària no varen permetre que la proposta es presentàs a temps, hi va haver diversos actes, entre d'altres el 40 aniversari de l'Estatut d'Autonomia i el diputat que avui defensa aquesta iniciativa va estar preparant, juntament amb el Gabinet de la Presidència de l'anterior legislatura, la proposta que poden veure avui a l'exposició de motius d'aquesta proposició no de llei.

S'ha demanat pel cost, el cost originalment la idea és que fos zero, exceptuant la presència d'un lletrat del Parlament a les reunions del comitè assessor, perquè si el cost és exactament zero no es pot formar part de la Xarxa Europea d'Oficines d'Assessorament Parlamentari.

Respecte de la rigidesa que menciona MÉS, aquesta és una proposta que s'eleva a la Mesa del Parlament, que després és qui faria la proposta que tendria validesa, per tant, en aquest sentit, si la volguessin modificar després podríem considerar. Ha demanat fer una comissió d'estudi, jo li deman que vostè hagués pogut presentar una esmena en aquest sentit, i probablement la hi haguessin acceptat.

Ha mencionat el Consell Assessor de la Llei de la ciència de les Illes Balears. Aquest seria, és, hauria de ser -perquè no està nomenat- un consell assessor del Govern i té unes funcions ben limitades: assessora la creació del Pla de ciència. No té res a veure amb una oficina d'assessorament parlamentari, entenc que els portaveus de VOX i del PP no distingeixen una cosa de l'altra, perquè volen fer una oficina al Parlament de persecució lingüística que envaeix competències del Govern, i aquesta sí que té un cost, quin cost tindrà l'Oficina de defensa de garanties lingüístiques i quina necessitat hi ha?

Sembla clar que ens hem de deixar assessorar per tal de prendre decisions informades, tots cercam informació o ens la fan arribar. El problema apareix amb l'existència dels anomenats mercaders del dubte, suposats experts contractats per empreses que es dediquen a fer contrainformes que beneficien els seus clients per contradir investigacions serioses. És el que va passar al seu moment amb el tabac o ara amb el canvi climàtic. Per això, cada vegada que arriba un informe, cal rascar, cal gratar per saber qui és qui signa i quins són els seus avals. Sense anar gaire lluny, l'altre dia, el portaveu de VOX va ser el pobre enganat, va venir al ple a fer servir un principi d'autoritat per dir que dos premis Nobel negaven el canvi climàtic; es va oblidar de dir, però, que un era un expert en mecànica quàntica estudiant les desigualtats de Bell, i que l'altre va rebre el premi per investigar l'efecte túnel als súper conductors. Per tant, experts en clima no són; això sí, tots dos formen part d'associacions negacionistes.

I, per altra banda, tenim la declaració de Mainau de 2015, on 76 premis Nobel asseguren que els informes del panell

intergovernamental sobre canvi climàtic, l'IPCC, són la millor font de dades actuals que tenim i sobre la qual haurien de prendre decisions. I parlant de premis Nobel, ahir vàrem veure com el de Medicina va ser atorgat a Katalin Karikó i Drew Weissman per investigar les modificacions de l'ARN missatger l'any 2005, que posteriorment ens han permès desenvolupar vacunes contra la COVID 19 en un temps rècord. També hi ha hagut forts interessos en sembrar dubtes en matèria de salut pública, i n'hem viscut exemples en aquest parlament.

Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA;

Moltes gràcies, Sr. Bona.

Acabat el debat, passam a la votació de la Proposició no de llei RGE núm. 3332/23.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

EL SR. SECRETARI:

El resultat de la votació són 4 vots a favor, 7 en contra i 2 abstencions.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, secretari. En conseqüència, queda rebutjada la Proposició no de llei RGE núm. 3332/23, relativa a Consell Assessor Científic del Parlament.

2) Proposició no de llei RGE núm. 3333/23, presentada pel Grup Parlamentari Socialista, relativa a intel·ligència artificial i tecnologies del llenguatge.

Passam ara al debat de la Proposició no de llei RGE núm. 3333/23, presentada pel Grup Parlamentari Socialista, relativa a intel·ligència artificial i tecnologies del llenguatge. Per la seva defensa, per part del Grup Parlamentari Socialista, té la paraula el Sr. Carles Bona.

EL SR. BONA I CASAS:

Gràcies, Sra. Presidenta. Aquesta proposició no de llei reconeix i aborda un tema com són les tecnologies de llenguatge i el seu paper fonamental en la preservació i la promoció de la nostra llengua, el català, al món digital.

Les tecnologies de llenguatge són una part integral de les nostres vides quotidianes, les utilitzam constantment, sense ni tan sols pensar-hi, quan, per exemple, corregim automàticament textos als nostres correus electrònics, cercam informació a la web, traduïm pàgines web, donam ordres de veu als nostres dispositius mòbils o interactuam amb assistents i virtuals. Aquestes tecnologies ens permeten comunicar-nos de manera natural amb ordinadors, dispositius domèstics i fins i tot amb els nostres vehicles. Tanmateix, és important destacar que

aquestes tecnologies es basen en algorismes entrenats en grans conjunts de dades, i la qualitat d'aquestes dades és crucial. Cada llengua requereix el seu propi conjunt de dades específiques per entrenar adequadament els algorismes.

Les grans multinacionals tecnològiques com Google, Apple i Microsoft han utilitzat recursos digitals en anglès creats per l'Agència de projectes de recerca avançada del Departament de Defensa dels Estats Units, la DARPA, que han servit com a base lingüística per a la intel·ligència artificial a nivell mundial. Això ha donat lloc a una situació en què les llengües minoritàries, com el català, sovint queden amb desavantatge al món digital. És per això que la iniciativa nova economia de la llengua és tan rellevant.

El Ministeri d'Afers Econòmics i Transformació Digital va anunciar aquest projecte estratègic per convertir el català i les llengües cooficials en motors de transformació digital i fomentar l'economia del coneixement i la intel·ligència artificial. Dins aquest projecte, el projecte AINA, coordinat pel Barcelona Supercomputing Center, té com a objectiu generar els recursos digitals i lingüístics necessaris per desenvolupar assistents de veu, traductors automàtics i agents conversacionals en català.

La participació del Parlament de les Illes Balears consideram que seria molt profitosa perquè aquest projecte reflecteixi la diversitat de veus, accents i variants lingüístiques de les Illes Balears, per tant, instam la Mesa del Parlament a prendre les mesures necessàries per col·laborar amb el Barcelona Supercomputing Center, al projecte AINA, que es diu així el projecte, en homenatge a la filòloga menorquina Aina Moll, aportant material en format electrònic, tant escrit com sonor. Això contribuirà -creim- de manera significativa a la preservació i la promoció del català al món digital.

Ja l'abril de 2022, el Govern de les Illes Balears es va comprometre a treballar i facilitar la donació de l'arxiu de continguts de veu d'IB3, i ara, a més, instam el Govern de les Illes Balears a continuar col·laborant amb el Barcelona Supercomputing Center a la campanya "La nostra llengua és la teva veu", mitjançant anuncis als mitjans de comunicació que encoratgin la ciutadania a participar activament en aquest projecte.

També demanam als consells insulars de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera que col·laborin amb el personal amb el Barcelona Supercomputing Center a través dels seus arxius d'imatge i so per contribuir amb el patrimoni valuós de la història oral d'aquestes illes.

I, en conclusió, aquesta proposició no de llei representa una oportunitat única per assegurar que el català no quedi endarrerit a l'era digital i que les nostres veus i la nostra llengua tinguin un lloc destacat en aquest nou món d'interacció tecnològica. Per tant, instam tots els grups parlamentaris a donar suport a aquesta proposició no de llei, a treballar junts per garantir un futur digital, inclusiu i divers per a les Illes Balears.

Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sr. Bona. Pel torn de fixació de posicions, té la paraula la Sra. De las Heras, pel Grup Parlamentari VOX.

LA SRA. DE LAS HERAS I FERNÁNDEZ:

Muchas gracias, Sra. Presidente. Nos traen una iniciativa, señorías del Partido Socialista, para acabar de ejecutar o continuar, como ha manifestado, un proyecto que iniciaron cuando estaban ustedes en el Gobierno, como si quisieran seguir gobernando desde la oposición; un proyecto consistente en colaborar con una campaña lingüística del Barcelona Supercomputing Center, una campaña para continuar con su proceso de catalanización de las Islas Baleares.

Nuestra lengua estuvo en forma de anuncios en medios de comunicación, porque ese es su modus operandi, siempre han actuado así con el monopolio mediático y los recursos públicos, es decir, el dinero de los ciudadanos. Y es que ustedes animan a seguir colaborando en un proyecto que han llamado nueva economía de la lengua, como si la lengua fuera una actividad económica y no algo que sirve para comunicarse. Pero no hablan de cuánto les cuesta, porque aquí tampoco nos hablan en términos económicos para llevar a cabo sus entramados anexionistas.

Porque sus puntos de aportar material y archivos de imagen y sonido, todo está muy bien y que ocupan el grueso de la parte expositiva de la iniciativa, pero, al final, sólo son anejos a la actuación principal que es la colaboración económica en el proyecto en forma de anuncios.

Lo que me resulta curioso es que en toda la iniciativa ustedes quieren equiparar el catalán a otra lengua de gran uso, de una lengua global, y en todo momento la comparan con el inglés, el inglés, la palabra castellano o español ni siquiera aparece en toda la iniciativa, parece que hablar del español o de España les diera urticaria.

También dicen en su PNL que su gobierno se compromete a facilitar archivos de contenidos de voz de IB3, para generar un cuerpo de voz que contemple la diversidad lingüística del catalán. Y, como muy bien ha dicho en su exposición aquí, solo hablan del catalán, incluyendo, eso sí, las variantes de las Islas Baleares.

Pues, vamos a hablar de historia, porque veo que les falta un poquito de historia, en 1942 Nebrija regala a la reina Isabel La Católica la primera gramática española, y 50 años después, los dominicos y los franciscanos hicieron los diccionarios de todas las lenguas indígenas que encontramos en América; valencianos, mallorquines y menorquines también hicieron sus deberes y sus diccionarios en los siglos XVII y XVIII, los catalanes hablaban lemosín, adquirida en los tiempos en que los francos detuvieron la invasión islámica y crearon la marca hispánica, los condenados catalanes que estuvieron durante 500 años bajo el dominio franco.

Cuando quisieron reivindicar su novelada nación a principios del siglo XX, se dieron cuenta de que no tenían diccionario ni gramática, y una lengua no es considerada

oficialmente como tal, si no tiene diccionario ni gramática. Fue entonces cuando Prat de la Riba creó el Instituto de Estudios Catalanes, en 1907, para construir el catalán estándar. Durante aquel congreso internacional de la lengua catalana, celebrado en Barcelona y presidido por el ilustre mallorquín Antonio Alcover, quien abandonó el proyecto al ver como se pretendían expoliar los diccionarios del valenciano, del mallorquín y del menorquín, y que todo era una estafa.

Una vez que Prat de la Riba y Pompeu Fabra confeccionaron el diccionario empezaron a decir que todos hablamos catalán y somos partes de esa ensoñación que llaman los países catalanes.

Y ¿por qué quieren imponer el catalán en Baleares? Porque esto es muy importante, ¿le suena el lema: una lengua, una nación? La máxima teorizada, la máxima nacionalista teorizada por Carl Schmitt, el jurista alemán, que hizo las leyes de Núremberg para el partido nazi. Y les recuerdo que los primeros camisas pardas nazis que vio España fueron los *Escamots* del estado catalán, cerc. Bajo esa premisa imperialista, los nazis se anexionaron los Sudetes, Alsacia y Lorena, después Austria, y cuando quisieron anexionarse Polonia, los llevaron a la Segunda Guerra Mundial, aliados de los comunistas de Stalin.

Y bajo esas premisas, ustedes, aliados de los comunistas de CERC y MÉS, de aciaga memoria, tras la visita a Eivissa, el 8 de agosto de 1936, saquearon todas las iglesias, asesinaron a 22 curas y a casi 100 inocentes en el Castillo de Eivissa, uno de ellos mi bisabuelo.

Nos quieren hacer formar parte de una ensoñación llamada Países Catalanes y el Grupo Parlamentario VOX sí tiene memoria histórica, que no fue democrática.

Y de ningún modo votaremos a favor de sus ensoñaciones anexionistas, ni de destruir la identidad y lenguas propias de Baleares, que llevan perpetrando desde que el Partido Popular vendió al catalán la identidad lingüística de las islas, al redactar el Estatuto de Autonomía, lo llamaron normalización, pero era expolio, y decir que nos incluimos en el área lingüística catalana, bajo el Gobierno de Cañellas, ni de utilizar la lengua como instrumento de ese proceso y mucho menos a costa del bolsillo de los ciudadanos de Baleares.

Muchas gracias.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sra. de las Heras. Pel Grup Parlamentari MÉS té la paraula el Sr. Apesteguia.

EL SR. APESTEGUIA I RIPOLL:

Moltes gràcies, Sra. Presidenta. La veritat és que va bé que avui haguem tractat aquests dos temes de forma consecutiva, perquè vertaderament seria convenient que en aquest òrgan d'assessorament científic hi comptàssim amb filòlegs i amb lingüistes per després no haver de sentir aquí segons quines barbaritats, que només poden ser fruit d'una manifesta i superba ignorància. Però, bé, cadascú segueix qui vol i n'hi ha

que sembla que segueixen l'estela d'aquell Millán-Astray, quan cridava ¡*Viva la muerte y muera la inteligencia!*

Dit això i lligant amb la intel·ligència artificial, que també aniria bé que es desenvolupàs per assessorar segons quin grup parlamentari, i entrant en el tema, he de dir que, evidentment, no sorprèn que segons qui manifesti les seves fòbies, però que, a part d'això, no entenc que a ningú el pugui molestar, i permeti'm que ho dugui a l'exemple concret i real, que jo pugui dirigir-me en la meua llengua a una Alexa, a una Siri o a qualsevol altre mecanisme de reconeixement de veu, vaja, entenc que és el normal que tots procurem que tothom, independentment de si la seva llengua és més o menys, té més o menys incidència a nivell econòmic i mundial, tenguem garantits els mateixos drets. A més, amb una proposició no de llei que simplement el que diu és que se cedeixin els arxius perquè sigui més fàcil desenvolupar aquestes tecnologies perquè qualsevol persona de les Illes Balears, utilitzant, a més, la seva modalitat, perquè crec que seria interessant que algú entràs en aquesta aplicació per veure com es desenvolupa, perquè precisament et demana quina és la teua modalitat lingüística perquè tothom no hagi de canviar a una altra modalitat i pugui ser entès.

Per tant, entenen que és una proposta positiva, gratuïta i que amplia drets de la ciutadania, no només tenen el nostre vot favorable, sinó que tenen tot el nostre suport. I els he d'agrair que puguin quedar, arran de la seva iniciativa, segons quines paraules escrites en el *Diari de Sessions*, per oprobi d'alguns durant la posteritat. Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sr. Apesteguia. Pel Grup Parlamentari Mixt té la paraula la Sra. Joana Gomila.

LA SRA. GOMILA I LLUCH:

Gràcies, Sra. Presidenta. La veritat és que sí que fa estar un poc amb els pèls drets, esper que açò no fos la història que volen que posam als llibres de text, que reclamaven l'altre dia a una pregunta en el Plenari, esper que no sigui aquesta, perquè els pobres infants no sé quina història aprendrien, la real evidentment que no; o confonen prou termes intencionadament, que açò encara és més perillós, perquè quan ho fa per ignorància, bé, és que és ignorant, però quan un ho fa amb coneixement de causa, quasi bé és més trist.

Així i tot, quant a la proposta que fa el PSOE, des de MÉS per Menorca també farem un vot favorable. Pensam que el fet de poder generar aquests recursos digitals i lingüístics perquè es puguin desenvolupar-los els assistents de veus, amb les diferents variants lingüístiques de les Illes, pensam que és una passa important i que, per tant, totes aquelles administracions, sigui el Govern balear, sigui el consell, sigui el Parlament, que tenguin en les seves mans material que pugui ajudar a aquest desenvolupament, no fa més que millorar per a cadascun dels ciutadans la possibilitat de poder utilitzar aquesta intel·ligència artificial.

Per part de MÉS per Menorca, per tant, farem un vot favorable a aquesta proposta. Gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sra. Gomila. Pel Grup Parlamentari Popular té la paraula el Sr. Luis Mateo.

EL SR. MATEO I HERNÁNDEZ:

Muchísimas gracias, presidenta. Compañeros diputados. Todos somos conscientes de la creciente importancia de la inteligencia artificial y de su aplicación en casi cualquier área del conocimiento y en cualquier ámbito de nuestras vidas. La revolución tecnológica sin duda nos está llevando a un cambio de era en la historia de la humanidad, del que estamos siendo testigos de excepción. Y, sí, lógicamente, la inteligencia artificial y las tecnologías del lenguaje se basan en la aplicación de algoritmos sobre datos de calidad, que se aportan en distintas lenguas; lenguas que cada vez van a tener un mayor peso en su vertiente verbal o hablada, como herramientas esenciales a la hora de poder ejecutar instrucciones, generar órdenes o posibilitar un mejor y más perfeccionado aprendizaje por parte de las máquinas.

En este sentido, desde el Grupo Popular vamos a apoyar toda iniciativa que lleve consigo potenciar los sistemas de recopilación y reconocimiento de voz de todas las lenguas y variedades de nuestras islas como bases de aprendizaje. Contar con fondos documentales en formato electrónico, en que podamos encontrar registros sonoros y su correspondiente transcripción en las distintas variedades lingüísticas de nuestras Illes Balears, supone una auténtica oportunidad de contribuir a la promoción de nuestra cultura y de nuestra historia a través de las más modernas tecnologías de la información.

Por tanto, adelantamos nuestro voto favorable en lo relativo al primer punto de la propuesta no de ley que presenta el Grupo Socialista.

No será favorable, por el contrario, el voto sobre el segundo punto de la proposición, en la medida que desde el Grupo Popular consideramos se aleja del objetivo compartido que tiene que ver con el reconocimiento de las variedades lingüísticas de nuestras islas.

No entendemos que deba subvencionarse una campaña de publicidad, entendemos de marcado carácter político, de un proyecto -reza así en la página web- en clave catalana del *Departament d'Empresa i de Treball de la Generalitat de Catalunya*. Desde la Dirección General de Innovación de nuestro gobierno sí que se lanzarán las campañas, las iniciativas y los proyectos que se consideren oportunos.

Y, finalmente, sí que nos mostramos favorables a instar a nuestros consejos insulares a colaborar con el Barcelona Supercomputing Center en el proyecto AINA, a la hora de proteger y promocionar cada una de las variedades lingüísticas de nuestras islas. Ya lo hemos señalado hace unos instantes, cualquier iniciativa que venga a sumar esfuerzos contará siempre con nuestro apoyo en la medida que entendemos redundante en beneficio de los ciudadanos de las Illes Balears. Por lo tanto, votaremos favorablemente a los puntos 3 a 6 que en última instancia -y mencionando precisamente este artículo de nuestro Estatuto de Autonomía, que hemos sacado a colación

esta misma mañana en el Pleno, artículo 35 del Estatuto- lo que persigue es precisamente proteger las modalidades lingüísticas de nuestras islas. Muchísimas gracias.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gracias, Sr. Mateo. Per tal de fixar les posicions, li demanaria, Sr. Bona, si té inconvenient per fer votació separada dels punts.

EL SR. BONA I CASAS:

No hi ha problema.

LA SRA. PRESIDENTA:

Perdoni, primer té la seva intervenció de cinc minuts, perdó.

EL SR. BONA I CASAS:

Gràcies, Sra. Presidenta. Voldria explicar breument quina és la intenció de la proposició no de llei, perquè tenc la sensació que hi ha hagut portaveus que no l'han entesa.

No sé si han fet servir mai un corrector en català que es diu Softcatalà, que és fantàstic, perquè, a més, permet que puguis fer servir variant centrals, valencianes i balears, i tot això només és possible perquè les variants balears han estat introduïdes dins aquest programa, sense això no hi hauria l'opció, tot seria català central i a córrer.

El projecte que es presenta és a nivell nacional, diu la portaveu de VOX que són els nostres projectes, ja ens agradaria disposar de tants de fons. Vostè ha estat diputada nacional i esperava que sabés què és un PERTE, un que en aquest cas es diu "nueva economía de la lengua", el gruix dels fons d'aquest PERTE van dirigits a la llengua castellana. Disculpi que sigui tan taxatiu, però no ha entès res de la proposició no de llei, i li convé llegir la proposició no de llei una altra vegada que precisament va encaminada a això que vostès diuen que tant defensen, com el mallorquí, menorquí, eivissenc i formenterenc, que tot això també sigui reconegut, per exemple, pels assistents que el llenguatge.

El seu odi els cega tant que no saben ni què llegeixen ni què voten. Ben igual que li convé a un andalús que es reculli el seu accent o, si no, les màquines no l'entendran. Això sí, la unitat de la llengua castellana vostè no la qüestionen mai. Sap quina seria una bona esmena que se m'acaba d'acudir per part seva, que haguessin pogut fer?, demanar que totes les intervencions en castellà fetes en aquest parlament, com la seva -que ha estat per emmarcar tot i que igual no pels motius que vostè creu-, puguin també contribuir al PERTE *nueva economía de la lengua*, però no els ha pegat per aquí.

Només recordar-los unes paraules extretes d'un article d'Irene Vallejo, d'aquest cap de setmana a *El País*, que es diu *Lenguas de fuego*: "només estima de veritat una llengua qui és capaç d'estimar-les totes, i anhelar el vell mite de l'idioma únic ens fa més petits".

Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Moltes gràcies, Sr. Bona, per la seva intervenció.

Ara, acabat el debat, passam a votar la Proposició no de llei. Li demanaria si podem votar els punts per separat, en aquest cas serien dos blocs: el primer serien els punts 1, 3, 4, 5 i 6; i el segon, el punt 2. Hi estam tots d'acord?

¿Todos por separado? ¿El 1 y el 2 por separado y luego del 3 al 6 juntos? Sr. Bona, hi està d'acord?

Molt bé, passam a votar el punt número 1.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions, no n'hi ha.

Punt número 2.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?. No n'hi ha.

I ara els punts 3, 4, 5 i 6.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

EL SR. SECRETARI:

D'acord. Fetes les diferents votacions, els resultats serien: Punt 1: 12 vots a favor i 1 en contra; punt 2: 6 vots a favor, 7 en contra i cap abstenció. I dels punts 3 a 6: 12 vots a favor, 1 en contra i cap abstenció; perdó, 12 vots a favor, 1 en contra ...

LA SRA. PRESIDENTA:

Cap en contra i 1 abstenció.

EL SR. SECRETARI:

I 1 abstenció, perdó. Són 13.

LA SRA. PRESIDENTA:

En conseqüència, queden aprovats els punts 1, 3, 4, 5 i 6 i rebutjat el punt 2.

No havent-hi més assumptes a tractar, s'aixeca la sessió.

DIARI DE SESSIONS
DEL
PARLAMENT
DE LES
ILLES BALEARS
